

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opus pulcherrimu[m] de tribus vsitatis christianoru[m]
actibus: oratione videlicet: ieiunio [et] elemosyna**

Guntherus <Parisiensis>

Basilee, 1507

VD16 G 4140

Capitulum quartu[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30791

qd sit in oratione deprecandū.

De malo. Cap. iij.

Mali autem iam an diffi-
nitiu⁹/ mortē eter-
nam vel qd ad il-
lam impellit et aggrauat. Om-
ne igitur malū hominis qd oran-
do deprecari cōuenit: aut ē mors
eterna: aut mortis eterne meri-
tū: aut meritoriu⁹: aut est malū
priuatoriu⁹: aut obduratoriu⁹.
Malū qd est mors eterna/ nil
aliud est q̄ eterne vite que de-
est priuatio: sicut nec mors cor-
poris nil aliud est q̄ vite corpora-
lis amissio. Malū qd est meri-
tum mortis eterne/ mal⁹ act⁹
est: siue interior/ vt mentis/ q̄
lis est actus odiendi vl' inuidē-
di: siue corporis/ q̄lis est act⁹
furandi vel occidendi. Malū
meritoriu⁹ mortis eterne/ vitii
mentis est. i. mala q̄llras anīe/
qua homo ad malos actus im-
pellit: et est velut quoddā male
actionis instrumentū. Malū
priuatoriu⁹ nō aliud est q̄ pua-
tio iusticie: q̄n p infusione gra-
tie spūalis purgari ac iustifica-
ri non meret. Malū fo qd ob-
duratoriu⁹ dicitur / obduratio
cordis est: q̄n peccator diuina
deserente gratia ita obduratur
in malo: vt nulla cordis contri-
tione compunctus remissione
peccatorū accipiat. De his er-
go malis breuiter agendū est:
nōn eo quidē ordine quo sunt
enumerata: sed quo solent bo-

minibus euenire: quē admodū
et de bonis paulo ante tractau-
mus. Sed vt ad hoc competē-
tius accedam⁹: de alio quodā
malo qd his omnib⁹ et pri⁹ est
ordine et miserabilius: aliquid
est premitendum.

Capitulum quartū.

Primū igitur malum ho-
minis: et quo pcedente
hec omnia subsequunt⁹
illa est miseria q̄ impendet ei ex
eo q̄ eterno dei iudicio damna-
tus ac reprobatus est: sic tamen
vt illa dei reprobatio futur⁹ ei⁹
malis nec causaz pbeat/ nec in-
gerat necessitatē. Que quidem
diuina reprobatio in deo confi-
derata sancta et simplex est: nec
aliud q̄ eterna p̄scientia iudi-
cis/ futura certissime p̄uiden-
tis. Si autem in homine cōsidera-
tur illa reprobatio sup̄ma mise-
ria est: et omni remedio carens:
tanti videlicet principis arbi-
trio etiā anteq̄ esse incipias di-
splicere. Quid em̄ miseri⁹ esse
potest q̄ nōdū esse natū/ et iam
esse dānatū. Damnatū autē di-
cim⁹ nō diuina snia iā puniēte
immeritū: s; dei p̄scia p̄uidēte
mortalit⁹ peccaturū. et suo meri-
to puniendū. Hāc igitur dānatū
hois miseriā q; malis oib⁹ licet
cām nō pbeat/ certū tñ ordine
p̄figit: malū p̄iudicatoriu⁹ siue
p̄damnatoriu⁹ placuit appella-
ri. Est autē opposita fronte cō-
trariū p̄mo illi summoq; bono

predestinationis: nisi quod illud bonis omnibus et causam prebet et ordinem prescribit: hoc vero sequentibus malis prescribit quidem ordinem sed causam non irrogat. Causam autem dico illam ex qua sit aliquid: non illam tamen sine qua esse non possit. Sunt enim duo genera causarum: unum ex quo est aliquid: et sine illo esse non potest: alterum ex quo quidem non est: sed sine illo esse non potest. Itaque viete huiusmodi corporalis deus utroque modo causa est: quia ex ipso vivimus: et sine ipso non vivimus: mortis autem nostra mortalitas: non quia ex ipsa est: sed quia sine ipsa esse non potest. Sic ergo predestinationis quidem bonorum omnium utroque modo causa est: reprobatio autem altero tamen malorum omnium causa potest appellari. Verum hoc malum quoniam ut diximus ab eterno certum atque prefixum est: ad orationem cuius effectus de futuro predestinet non potest pertinere. De his autem malis que orando deprecari oportet breviter persequimur. Horum ergo primum est illud: quod a nobis obduratorum dictum est: quod quale sit libet intueri. Cum igitur homo remota dei gratia salvari non possit: prescientis omnium deus: ei quem ab eterno iustissime reprobavit: saluatricem adhibere gratiam arbitratur dignum: que utique accepta converti posset et conterere: ac per hoc remissionem peccatorum accipere. Hac igitur dei gratia destitutus peccator ac si abiectus: in quantum insensibile in-

duratur malicia: velut glacies que radio solis tacta mollescere posset ac resolui: eodem sublato velut in lapidis concretere naturam: Est itaque malum hoc contrarium illi bono quod preparatorum dicebamus: quoniam illud via preparat ad salutem: hoc obstruit et precludit. Preparaverat illud via salutis iacob: quem dominus ab eterno dilexit. Precluserat autem istud esau: quem idem dominus se odisse profitebatur. Ex hoc itaque malo quod obduratorum dicitur: non tam tempore quam ordine sequitur preuatorum id est preuatio iusticie: que iniusticia dici potest: quoniam iusticia nisi ex remissione peccatorum non potest provenire. Sicut enim purgatis sordibus domus munda est: manentibus immunda: nec tamen illa sordium remotio vel presentia mundicia vel imundicia domus est: sed ei causam accommodat: sic remissis peccatis statim adest iusticia: retentis autem: iniusticia presto est: nec tamen remissio siue retentio peccatorum hec vel illa est: sed tamen prebet occasionem. Est itaque malum hoc inspiratorio bono contrarium: quoniam illo puritas anime comparat ex discessu vitiorum: hoc autem ex eorum presentia coaccedit impuritas. Rursumque ex hoc preuatorio nascitur malum mortis eterne merito: id est prava qualitas vitiose menti: que homo incitatur ad mortem eternam maioribus flagitijs pro-

merendā. Exemplo tibi sit terra arida et inculta: que si cōplurata et culta esset/ posset vtiq; salubres fruct⁹ et vtilis pcreare: nūc autē spinas et tribulos/ aut etiam herbas mortiferas/ cicutas/ elleboros et toxica pestifero fetu pducit. Est igitur malū hūmeritorio bono contrariū: quā illud vite pmerende: hoc autē perpetue mortis instrumentū est. Simplicius autē ex hoc malo. i. ex hac anīe praua qualitate pdit aliud malū/ qd nō iam meritū rīū/ s; potius meritū mortis ē: malus videlicet act⁹: siue interior/ vt mētis tm̄ q̄ et mor⁹ dī: siue exterior vt etiā corpis quē specialit^r actū nominam⁹. Nam sicut egritudo corpis quāq; hominē interior tm̄ verat extrinsec⁹ nō apparet: vt in calore nimio v; frigore/ ceterisve passionib; occultis: quāq; hō et vrget intus et exteri⁹ affligit: vtputa p tremores et salt⁹ et membrorū iactatiōes: sic illa praua qualitas quā vitiiū dicimus/ q̄ vtiq; languor et morb⁹ anīe est: nunc solam mentē mouet ad malos actus velut ad irā vel odiū/ siue inuidiā/ aliasve prauas affectiōes: nūc hō et mentem mouet et corpus incitat ad pessimas actiōes: velut ad furta v; rapinas/ fornicatiōes vel homicidia vel quacunq; hūmōi poteris reperire. Ex quo patet malū hoc oppositū esse illi bono qd eterne vite meritū vocauit

mus: p eo q̄ illud ex bona mētis q̄litate pficiscit/ hoc autē ex pessima: illi vita eterna/ huic hō ppetua mors in premiū reseruata. Sed et illud aduertendū est qd supra de bonis q̄ diximus/ q̄ iste successiōes horū q̄ tuor malorū vntus ex altero pdeuntū/ ita fere simul et instanter fiunt/ vt nō tam tēpe q̄ ordine possint aduertī: excepta corpis actiōe/ q̄ plerūq; vel pmentis adhuc incerte dubitationē: vel ppter facultatis siue adminiculi defectū: vel alia q̄libet ex causa retardat.

Capitulum quintū de morte eterna.

Dist hec oīa sequit^r illud malū qd oīm pessimū est/ cui⁹ etiā causa cetera mala sunt: videlicet mors eterna: malorū oīm finis et cūmulus: et velut quoddā pelagus/ quo cetera oīa certo tramite decurrāt. Hoc malū q̄terribile sit et timendū/ ex eo colligere potes qd oīb; alijs in pēnā pponit: sicut et mortē corporis supremū suppliciiū interpretamur: p eo q̄ nil graui⁹ a iudice q̄ntilibet hominū flagitijs pōt intendi. Est igitur mors eterna carere illo quē nos eternam esse vitā supra monstrauius: deo scz q̄ solus vita est anime: sine quo feliciter viuere neq;: sicut mors tēpālis est priuatio anime: sine cui⁹ p̄sentia corp⁹.